

У три недавна необичајена наступа искрености, председник Србије Борис Тадић признао је да је Ратка Младића, некадашњег ратног команданта Војске Републике Српске, Хагу продао не би ли од Брисела добио статус кандидата за чланство у Европској унији, и да ће, за добијање тог фамозног статуса кандидата, Србија морати да учини и много више, да прода и Косово за ЕУ кандидатуру. На то је његова „просрпска“ власт – и то је треће међу Тадићевим признањима – и више него спремна...

Од хапшења (26. маја) и хитре предаје (31. маја) генерала Ратка Младића Хашком трибуналу – што је донедавно проглашавано за „кључни услов“ наставка српских евроинтеграција, уграђен и у прошлогодишњу одлуку Савета министара Европске уније о прихватању кандидатуре Србије за чланство у ЕУ – власти у Београду очекивале су много; додељивање статуса кандидата узето је као сасвим извесно, али су апетити додатно порасли па је јавност данима, преко строго контролисаних српских медија, засипана оптимистичким прогнозама да ће статус кандидата бити зачињен и далеко конкретнијим потезом Брисела – одређивањем датума за почетак преговора. Борис Тадић се, чак, толико понео *великим успехом* својих безбедносних служби, да је Европској унији отворено бацио рукавицу у лице, признавши по којој је цени покушао да јој прода ратног команданта војске босанских Срба: „Време је да будемо искрени. Хапшење Ратка Младића била је морална обавеза Србије, али и услов за европске интеграције. Данас ЕУ можемо погледати у очи и рећи да смо урадили оно што је требало. Може ли ЕУ то исто да учини?“

Тадићу је брутално одговорено већ дан касније. Холандски парламент глатко је одбио да ратификује Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП), потписан још 29. априла 2008. године и одмах потом замрзнут. Ратификација ССП-а у свих 27 чланица ЕУ, иначе, нужан је предуслов за наставак ЕУ интеграција којима београдске власти тако очајнички теже. Упркос свим упињањима званичног Београда да испуни услове који му се испостављају, ССП досад није ратификовало 9 чланица Уније.

Холандско „не“ пропраћено је бирократским образложењем да у парламент још није

стигао извештај главног хашког тужиоца Сержа Брамерца о сарадњи Србије с тим судом. Али велико је питање и шта ће бити када холандски парламентарци добију тужиочев извештај, будући да Брамерц пред Саветом безбедности УН у Њујорку, и поред хапшења Ратка Младића, није изрекао тражену оцену да је Србија остварила пуну сарадњу с Хашким трибуналом. Штавише, осим похвала Београду које није ни могао да избегне, главни тужилац је навео неколицину нових-старих услова: од хапшења Горана Хаџића „без даљег одлагања“ до хитног процесуирања свих који су помагали у скривању генерала Младића, као и „помагања (српској) јавности да схвати зашто је Ратко Младић ухапшен и зашто правда захтева да му буде суђено“.

Без испуњења свих ових, у многоме неухватљивих услова, Србија ће тешко добити коначну Брамерцову позитивну оцену. Истовремено, постаје све очигледније да Хаг ни приближно није „кључни услов“ за наставак српских евроинтеграција већ, пре, згодан инструмент притиска на Београд да изврши све што Брисел од њега тражи а да се истовремено Србија уз уверљив изговор задржи на безбедној удаљености од Уније.

А све очигледније постаје и оно што је досад сакривано иза „хашког услова“ – питање Косова као још један „кључни услов“ за ЕУ. „Што се тиче проширења Европске уније, предуслов је да се признаје територијални интегритет суседних држава, и то свих суседних држава. Ми полазимо од тога да су границе на Балкану повучене и да је то реалност коју нико не треба да доведе у питање,“ рекао је, на конференцији за новинаре у Влади Србије, Вернер Хојер, државни министар у Министарству иностраних послова Немачке, што су неколико дана касније у српској престоници потврдили и немачки парламентарци, рекавши да „на крају разговора (Београда и Приштине) мораће да стоји и признање. То се подразумева. На крају преговора о прикључењу (Србија са ЕУ) фактичко признање Косова мора бити на столу, а ако то изостане немачки парламент неће подржати чланство Србије у ЕУ.“

Да је такве реалност потпуно свестан, да питања јужне српске покрајине и пута Србије ка ЕУ заиста јесу болно повезана, признао је коначно, по први пут, и председник Србије Борис Тадић. У заиста изненађујућем наступу искрености потврдио је да је његова досадашња политика, „и Косово и ЕУ“, упала у ћорсокак. „Наравно да ће после довршетка сарадње с Хашким трибуналом постојати неке земље или неке администрације које ће желети да изврше притисак на Србију у вези с Косовом и Метохијом. (...) Наравно да ће постојати земље које ће покушати да искористе ову ситуацију и да покушају Србију да ставе у немогућу ситуацију, да бисмо добили статус кандидата и датум за преговоре, да учинимо и корак више,“ рекао је Тадић почетком овог месеца у Бриселу.

Додао је, истине ради, том приликом и „ми то нећемо урадити“, али је само неколико дана касније показао колико заиста вреди то његово заклинање. На седници Главног одбора своје Демократске странке (ДС) 12. јуна, Косову није посветио ниједну реч док је, што се Европске уније тиче, нарочито у светлу његовог бриселског признања да се ЕУ и српско Косово међусобно искључују, био крајње резолутан. И то је треће ненадано Тадићево признање, признање да дилема Косово или ЕУ за њега заправо не постоји пошто је јасно да он бира Европску унију. Како преноси Интернет сајт ДС-а, „Борис Тадић оценио је да би историјски чин и највише достигнуће државе било уколико би почетком 2012. године почели преговори о уласку Србију у ЕУ. Тадић је, на седници Главног одбора ДС у Београду, рекао да после хапшења Ратка Младића ДС и све државне институције сву своју снагу треба да усмере на активности ка добијању датума почетка преговора о уласку Србије у ЕУ. 'Молим вас да сву своју личну енергију унесете у остваривање тог циља,' поручио је Тадић и напоменуо да ће у наредном периоду бити искушења и притисака на Србију.“

Штавише, на истој седници Главног одбора ДС-а је, на председников предлог, Борислав-Борко Стефановић изабран за генералног секретара странке, заменивши на тој позицији човека од највишег Тадићевог поверења, шефа његовог кабинета Микија Ракића. Борко Стефановић је, подсећања ради, шеф београдског тима за преговоре с Приштином и први српски званичник који је – у званичној посети – ушао у зграду владе (независног) Косова и сео за сто на коме су, равноправно једна уз другу, стајале заставице Србије и Косова. Стефановићево именовање на високу страначку функцију протумачено је не као знак да је Ракић изгубио шефово поверење, већ као Тадићева подршка првом преговарачу с косовским Албанцима. „Стефановићевим успоном на страначкој лествици Тадић је показао да су разговори са Приштином, од којих званичници ЕУ очекују резултате до краја године – приоритет,“ оценила је ДС-у блиска београдска „Политика“.

(Фонд стратешке културе, 5.7.2011)